

ปัญหาและข้อจำกัดในการใช้อำนาจสอบสวนคดีอาญาของผู้อำนวยการจังหวัด

ตามที่ผู้เขียนได้วิเคราะห์มาตั้งแต่บท โศยวิเคราะห์ถึงระบบการสอบสวนคดีอาญา ในส่วนที่เป็นหลักการอันเป็นที่ยอมรับในประเทศที่มีการพัฒนาระบบการสอบสวน ที่จะสามารถ อำนวยความยุติธรรมให้เกิดแก่กรณีที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาอย่างยิ่งผู้ต้องหา นอกจากนั้นยัง คำนึงถึงความมีประสิทธิภาพในการสอบสวนในอันที่จะเป็นกลไกที่ให้รัฐสามารถนำตัวผู้กระทำ ผิดมาสู่การพิจารณาพิพากษาของศาล เพื่อให้ได้รับโทษตามความผิดที่เขาได้กระทำ ซึ่งในระบบ สอบสวนดังกล่าวนี้ ประสิทธิภาพของการสอบสวนขึ้นอยู่กับความรู้ ความเชี่ยวชาญ ความเชี่ยวชาญ ในเทคนิคและบทบัญญัติของกฎหมายของผู้ที่ทำหน้าที่การสอบสวน เพราะถ้าหากผู้ทำหน้าที่ การสอบสวนขาดทักษะความรู้ความเชี่ยวชาญในบทบัญญัติแห่งกฎหมายแล้ว ย่อมทำให้ การสอบสวนขาดประสิทธิภาพและขาดหลักประกันในการอำนวยความสะดวกให้เกิดขึ้นได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ จะเห็นได้ว่าในต่างประเทศที่ผู้เขียนได้หยิบยกมากล่าวอ้างในบทที่ 2 ล้วนแต่ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีความรู้ความชำนาญในหลักเกณฑ์ของกฎหมายมาทำหน้าที่สอบสวนคดีอาญา ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวนี้ ได้แก่ "อัยการ" เพราะในหลักการนั้นพนักงาน อัยการ เป็นผู้ใช้อำนาจฟ้องคดีอาญาต่อศาล จึงต้องอาศัยส่วนการสอบสวนเป็นพื้นฐาน ฉะนั้น การให้พนักงานอัยการ เข้ามามีอำนาจสอบสวนหรือควบคุมดูแลแรกขมเป็นประโยชน์ต่อ การฟ้องคดีและการดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป นอกจากนั้น พนักงานอัยการยังมีรูปแบบของการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ มีความเป็นอิสระ ไม่ถูกควบคุมโดย ฝ่ายการเมือง ซึ่งความเป็นอิสระเช่นนี้ทำให้พนักงานอัยการสามารถทำความเห็นในทางคดี ได้อย่างมั่นคง

แต่สำหรับในประเทศไทยนั้น ดังที่ผู้เขียนได้วิเคราะห์ในบทที่ 3 ว่า ตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเอง และตามพระราชบัญญัติอื่น ๆ ทั้ง 10 ฉบับ รวมตลอดทั้ง ข้อมบังคับกระทรวงมหาดไทย ต่างก็กำหนดให้ผู้อำนวยการจังหวัดซึ่งเป็นพนักงานฝ่ายปกครอง เป็นพนักงานสอบสวน ตลอดจนสามารถเข้าควบคุมการสอบสวนคดีอาญาได้ในหลาย ๆ กรณี นอกจากนั้น ยังให้อำนาจพิจารณาทำความเห็นแย้งส่วนการสอบสวนคดีอาญาที่พนักงาน อัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องใด ซึ่งจะเห็นได้ว่ากรณีที่กฎหมายตลอดจนข้อมบังคับกระทรวงมหาดไทย

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจทำการสอบสวนและควบคุมการสอบสวนคดีอาญาได้ดังเช่นที่
 กล่าวนี้ นอกจากจะเป็นหลักเกณฑ์ที่แตกต่างไปจากหลักเกณฑ์อื่น เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป
 ดังเช่นผู้เขียนกล่าวอ้างมาแล้วนั้น จึงเป็นการไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับงานอันเป็น
 ภาระหน้าที่หลักของผู้ว่าราชการจังหวัดอีกด้วย ประกอบกับตามโครงสร้างการบริหาร
 ราชการส่วนภูมิภาคภายในจังหวัด จะเห็นได้ว่าการบริหารงานในระดับจังหวัดไม่มีการจัด
 ตั้งหน่วยงานที่ให้ความเห็นทางกฎหมายแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรง โดยส่วนมากแล้ว
 ผู้ว่าราชการจังหวัดมักจะมอบหมายหรือใหญ่กำกับการตำรวจจังหวัด หรือปลัดจังหวัด
 เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นแย้งคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการ เพื่อเสนอให้ผู้ว่าราชการ
 จังหวัดพิจารณาลงนามต่อไป ซึ่งการไม่มีการจัดตั้งหน่วยงานที่ให้ความเห็นทางกฎหมาย
 แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรงเช่นนี้ ย่อมทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดขาดเหตุผลและหลัก
 กฎหมายที่ถูกต้องที่จะยกขึ้นมากล่าวอ้างเพื่อให้ความเห็นแย้งคำสั่งไม่ฟ้องคดีของอัยการ หรือ
 ทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดใช้อำนาจเข้าควบคุมการสอบสวนคดีอาญาตามที่กฎหมายให้อำนาจ
 ไว้ เป็นไปอย่างไม่รัดกุมหรือไม่ละเอียดถี่ถ้วนสมกับเจตนารมณ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งลักษณะ
 การปฏิบัติงานดังกล่าวนี้แตกต่างกับการปฏิบัติงานของกรมตำรวจและกรมอัยการ ซึ่งมีหน้าที่
 โดยตรงเกี่ยวกับการสอบสวนและฟ้องคดีอาญา เพราะการบริหารงานในกรมตำรวจและ
 กรมอัยการต่างได้มีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นโดยตรง เพื่อทำหน้าที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการ
 สั่งคดีของผู้บังคับบัญชาในระดับสูง กล่าวคือ กรมตำรวจมีกองคดีส่วนกรมอัยการมีกองที่
 ปรีक्षा ทั้ง 2 หน่วยงานนี้ล้วนแต่มีผู้ปฏิบัติงานที่เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในหลัก
 กฎหมาย และมีความเชี่ยวชาญในหลักเกณฑ์และวิธีการ เกี่ยวกับการสอบสวนคดีอาญา โดย
 บุคคลดังกล่าวนี้จะทำหน้าที่กลั่นกรองสำนวนการสอบสวนคดีอาญาต่าง ๆ พร้อมให้ความเห็น
 ตลอดจนคดีกรมตำรวจและอัยการ เพื่อให้อัยการใช้เป็นข้อมูลในการให้ความเห็นสั่ง
 คดีตามอำนาจหน้าที่ของคนที่กฎหมายได้กำหนดไว้

ในบทที่ 4 นี้ ผู้เขียนจะกล่าวการศึกษาวิเคราะห์ถึงปัญหาและข้อจำกัดในการใช้อำนาจ
 สอบสวนคดีอาญาของผู้ว่าราชการจังหวัด ว่ามีปัญหาและข้อจำกัดอย่างไร ไม่ว่าจะ
 เป็นปัญหาและข้อจำกัดในด้านการปฏิบัติ ความพร้อมของบุคคลและในด้านความรู้ความเชี่ยวชาญ
 ในเชิงวิชาการ เพื่อที่จะให้พิจารณาว่าการให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสอบสวนคดี

อาณา เป็นการสอดคล้องกับลักษณะงานที่ผู้ว่าราชการจังหวัดจะท้องปฏิบัติเป็นประจำหรือไม่ และที่สำคัญที่สุดก็คือ การให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสอบสวนและความคุมการสอบสวนคดีอาญา จะสามารถอำนวยความสะดวกกรรมให้แก่ประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ต้องหาได้จริงหรือไม่

ซึ่งผลที่ได้จากการวิเคราะห์ดังกล่าวนี้ จะนำไปเป็นข้อมูลในอันที่ผู้เขียนจะได้เสนอแนะเพื่อให้มีการปรับปรุงแก้ไขอำนาจการสอบสวนในเขตต่อไป

4.1 ประเด็นของปัญหาและข้อจำกัดในการใช้อำนาจสอบสวนคดีอาญาของผู้ว่าราชการจังหวัด

"การสอบสวนคดีอาญา" เป็นหลักสำคัญประการหนึ่งที่กำหนดขึ้นเพื่อเป็นหลักประกันในการคุ้มครองสิทธิของบุคคลผู้ตกเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา ว่าในความผิดที่เขาถูกกล่าวหา นั้น เขาจะได้รับการสอบสวน กล่าวคือ การรวบรวมพยานหลักฐานซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษด้วยความเที่ยงธรรม

จากการที่ได้ศึกษาระบบการสอบสวนคดีอาญาและการสอบสวนคดีอาญาของต่างประเทศ (บทที่ 2) กับอำนาจหน้าที่ของ "ผู้ว่าราชการจังหวัด" เกี่ยวกับการสอบสวนคดีอาญาของไทย (บทที่ 3) จะเห็นได้ว่าแต่ละประเทศได้บัญญัติกฎหมายไว้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการสอบสวนคดีอาญาทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นผู้เสียหาย เจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานฝ่ายปกครอง อัยการ และศาล มีการควบคุมและคานอำนาจซึ่งกันและกัน (Check and Balance) แต่จะให้อำนาจฝ่ายใดมีมากน้อยเพียงใดนั้น มักจะขึ้นอยู่กับประวัติศาสตร์ของประเทศนั้น¹ ตลอดจนถึงเป็นยุคของบุคคลฝ่ายใดขึ้นมา มีอำนาจในการปกครองหรือบริหารประเทศ ตามแต่ที่จะเห็นว่าการสอบสวนด้วยวิธีการใด และฝ่ายใดจะให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนมากที่สุด ดังนั้น อำนาจของพนักงานสอบสวนฝ่ายต่าง ๆ ที่มีอำนาจ

¹ สัตยา อรุณขารี, อำนาจของพนักงานอัยการเกี่ยวกับการสอบสวนคดีอาญา, (บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 110.

เกี่ยวข้องกับการสอบสวนคดีอาญาในแต่ละประเทศจึงไม่เหมือนกัน

ทั้งที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้ในบทที่ 1 ในหัวข้อขอบเขตของการศึกษาว่า วิทยานิพนธ์นี้มุ่งที่จะศึกษาถึงหลักการแนวความคิดและขอบเขตของหลักการในการสอบสวนคดีอาญา และศึกษาถึงผลกระทบทอสิทธิหรือประโยชน์ต่าง ๆ ตลอดจนเสนอแนะทางการใช้อำนาจการสอบสวนคดีอาญาในการกำหนดรูปแบบของพนักงานสอบสวน เพื่อนำแนวความคิดในทางวิชาการไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหา และจะได้เป็นไปในรูปแบบที่ถูกต้องตามระบบการสอบสวนของอารยประเทศ โดยเน้นเฉพาะอำนาจของ "ผู้วาราชการจังหวัด" ที่เขามามีส่วนร่วมและความคุ้มครองในการสอบสวนคดีอาญาในปัจจุบัน ว่ามีความเหมาะสมถูกต้องกับหลักวิชาการหรือไม่ และมีปัญหาอุปสรรคเพียงใด โดยนำเอาระบบการสอบสวนคดีอาญาและวิธีดำเนินคดีอาญา และการสอบสวนคดีอาญาของต่างประเทศมาเปรียบเทียบเพื่อความเข้าใจวิเคราะห์เหตุผลที่ไต่จากการศึกษา และสรุปเพื่อที่จะได้หลักการ แนวความคิดในการนำหลักการสอบสวนคดีอาญามาใช้ในทางปฏิบัติต่อไป

จากขอบเขตของวิทยานิพนธ์ที่ผู้เขียนมุ่งที่จะศึกษาค้นคว้าข้างต้น ผู้เขียนได้กำหนดขอบเขตของปัญหาเกี่ยวกับการใช้อำนาจสอบสวนคดีอาญาของผู้วาราชการจังหวัดโดยได้วางเป็นหลักพื้นฐาน 2 ประการ เพื่อที่จะได้ใช้เป็นหลักในการวิเคราะห์ว่า การให้เจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายต่าง ๆ รวมตลอดทั้งการให้ผู้วาราชการจังหวัดมีอำนาจสอบสวนคดีอาญา จะเป็นการถูกต้องเหมาะสมและก่อให้เกิดผลประโยชน์สอดคล้องตามหลักการ 2 ประการ ที่ผู้เขียนได้กำหนดขอบเขตไว้หรือไม่ ขอบเขตของหลักการในเรื่องการสอบสวนคดีอาญาไม่ว่าการสอบสวนคดีอาญานั้นจะตกอยู่แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายใด การสอบสวนคดีอาญานั้นจะต้องบรรลุลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักการทั้ง 2 ข้อ ดังนี้คือ

4.1.1 การสอบสวนคดีอาญานั้น จะต้องเป็นไปในลักษณะที่จะต้องให้ความยุติธรรมและความถูกต้อง อันเป็นการให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกกล่าวหาเป็นประการสำคัญ

4.1.2 เพื่อให้การสอบสวนคดีอาญาเป็นที่เชื่อถือจากประชาชนโดยทั่วไป ไม่จำกัดเฉพาะแต่ผู้ที่มีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดอาญาที่เกิดขึ้นเท่านั้น เพราะผู้เขียนเล็งเห็นว่าทราบดีที่ประชาชนทั่วไปยอมรับและเกิดความเชื่อถือนับถือนการยุติธรรม

ทุกชั้นตอนย่อมเป็นสิ่งที่ทำให้การปกครองของรัฐ รวมถึงการอำนวยความสะดวกเป็นไปได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ และในขณะเดียวกันประชาชนทุกคนจะหันมาให้ความร่วมมือกับรัฐในการที่จะรักษาและเคารพไว้ซึ่งบทบัญญัติของกฎหมาย

ดังนั้น จากวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น 2 ประการ ผู้เขียนจะไต่ถามไปเป็นหลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ถึงปัญหาและข้อจำกัดในการใช้อำนาจสอบสวนคดีอาญาของ "ผู้ว่าราชการจังหวัด" ที่เขามามีส่วนในการสอบสวนคดีอาญา ว่ามีความถูกต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักการที่จะให้บรรลุซึ่งวัตถุประสงค์ 2 ประการดังกล่าวข้างต้นเพียงใด

ก่อนที่ผู้เขียนจะไต่ถามวิเคราะห์ถึงปัญหาและข้อจำกัดในการใช้อำนาจสอบสวนคดีอาญาของผู้ว่าราชการจังหวัดตามที่กำหนดไว้ข้างต้นนั้น เห็นควรที่จะไต่ถามศึกษาและวิเคราะห์ถึงผลดีและผลเสียของการกำหนดให้อำนาจของการสอบสวนตกอยู่แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือองค์กรของรัฐฝ่ายใด ซึ่งจากการวิเคราะห์ถึงผลดีผลเสียนี้ ผู้เขียนจะตั้งอยู่บนพื้นฐานของวัตถุประสงค์ 2 ประการ ที่ผู้เขียนได้กำหนดไว้เป็นขอบเขตของการศึกษาว่า การสอบสวนคดีอาญาในระบบที่ถูกต้อง ควรจะ

1. ให้ความยุติธรรมและให้ความคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาจะต้องได้รับการสันนิษฐานในเบื้องต้นว่าเป็นผู้บริสุทธิ์
2. ให้เป็นที่เชื่อถือจากประชาชนทั่วไปว่า ระบบการสอบสวนที่ถูกต้องย่อมสามารถเอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมายได้

4.2 วิเคราะห์อำนาจในการสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวนฝ่ายต่าง ๆ

การสอบสวนคดีอาญาถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการยุติธรรมที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องดำเนินการ เพื่อให้ได้ตัวผู้กระทำความผิดที่แท้จริงมาลงโทษ ซึ่งการเริ่มต้นสอบสวนคดีอาญานั้น จะกระทำไต่หลังจากที่ไต่ถามการกระทำความผิดเกิดขึ้น อ้างหรือเชื่อว่าได้เกิดภายในเขตอำนาจของตน โดยมีที่มาได้ 2 ประการ คือ

1. พนักงานเจ้าหน้าที่พบการกระทำความผิดนั้นเอง
2. มีผู้มาร้องทุกข์หรือกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน

ทั้ง 2 ประการดังกล่าวข้างต้น พนักงานสอบสวนเมื่ออำนาจในการสอบสวน ย่อมมีอำนาจและหน้าที่ที่จะทำการสอบสวน โดยการรวบรวมและค้นหาพยานหลักฐานใดก็ตามที่ เมื่อสงสัยหรือมีเหตุอันควรว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำผิด ก็จะต้องจับหรือจับกุมผู้ของสงสัยหรือผู้ถูกกล่าวหาดำเนินการสอบสวน โดยจะต้องแจ้งชอกล่าวหาให้ผู้นั้นทราบ และถ้าเห็นว่าจำเป็นก็ควบคุมตัวผู้ต้องหาในระหว่างการสอบสวนตามกำหนดระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด²

อนึ่ง สำหรับเจ้าพนักงานที่มีอำนาจสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย สามารถแยกได้เป็น 3 ประเภท คือ พนักงานฝ่ายปกครอง ตำรวจ และอัยการ กรมอัยการ แต่สำหรับทางประเทศบางประเทศตามที่ได้ศึกษามาแล้วในบทที่ 2 ข้อ 2.3 เมื่ออำนาจในการสอบสวนคดีอาญามีเพิ่มเติมอีก 2 ประเภทใหญ่ คือ พนักงานอัยการ และ ผู้พิพากษา หรือศาล³

ทั้งที่ได้ให้เหตุผลในข้างต้นว่า การใช้อำนาจสอบสวนคดีอาญาในประเทศไทย ใ้ให้มีการโอนอำนาจการสอบสวนไปมาระหว่างฝ่ายปกครองกับตำรวจ รวมทั้งให้มีส่วนร่วมในการสอบสวน ซึ่งอาจมีข้อดีและข้อบกพร่องในการใช้อำนาจการสอบสวน ซึ่งส่งผลกระทบต่อโดยตรงแก่ประชาชนได้ โดยอาจแยกพิจารณาได้ดังนี้คือ

(ก) ความผิดเห็นว่าการสอบสวนคดีอาญาควรอยู่กับฝ่ายปกครอง

การสอบสวนคดีอาญาโดยพนักงานฝ่ายปกครอง แม้ว่าพนักงานฝ่ายปกครองจะมีอำนาจในการจับ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 78 แต่ในทางปฏิบัติแล้วพนักงานฝ่ายปกครองมักจะมีข้อจำกัด เพราะไม่มีกำลังคนและอาวุธเพียงพอ ไม่มีทักษะเพียงพอ ซึ่งในทางปฏิบัติเท่าที่เคยปฏิบัติมาตำรวจ เป็นผู้จับแล้วส่งตัวให้ฝ่ายปกครองทำการสอบสวน ซึ่งการสอบสวนโดยพนักงานฝ่ายปกครองในลักษณะนี้มีทั้งผลดีและผลเสียที่ควรพิจารณา คือ

² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87

³ โทแมน ภทรวินัย, "การแก้ไขกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเกี่ยวกับอำนาจการสอบสวน," วารสารมหาคไทย, หน้า 7.

ผลที่

1. เป็นการตรวจดุลย์อำนาจ (Check and Balance) ระหว่างเจ้าพนักงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา เพื่อเป็นการป้องกันมิให้มีการใช้อำนาจโดยมิชอบได้โดยง่าย และเป็นการลวงอำนาจของตำรวจ ซึ่งมีอำนาจอยู่มากมายลงไปบ้างซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานของตำรวจในคำรักษาความสงบเรียบร้อย ป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดก็ขึ้น เพราะตำรวจมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับคดีอาญาเกินกว่าความจำเป็นในหน้าที่ของตำรวจ คือ ทั้งเก็บค่าร้องทุกข์ สืบสวน ควบคุม สอดสวน ทำให้ประชาชนมีความเกรงกลัว และในบางครั้งเกลี้ยขังตำรวจก็จะเห็นจากเหตุร้ายเมื่อ 14 ตุลาคม 2516 ⁴

กล่าวคือ ตามหลักการปกครอง "อำนาจการจับกุมและอำนาจการสอบสวน ควรแยกจากกัน เพราะอำนาจในการจับกุมเป็นหน้าที่ของผู้นักกำลังอาวุธ จึงควรแยกกันเพื่อให้ดุลย์ของการคานอำนาจไว้

2. เจ้าหน้าที่ตำรวจยังไม่พร้อมที่จะปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้ไต่ผล เพราะนายตำรวจในทางจังหวัดส่วนใหญ่และในบางท้องที่ทางไกล ยังไม่มีความชำนาญในการสอบสวนยังไม่เพียงพอ ดังเช่นเมื่อเกิดคดีที่มีความยุ่งยากซับซ้อน กรมตำรวจก็จะมอบหมายหรือตั้งหน่วยเฉพาะกิจเข้าไปดำเนินการสอบสวนแทนเจ้าหน้าที่สอบสวนของตำรวจในพื้นที่นั้น ๆ

3. การพัฒนาท้องถิ่นหรือพัฒนาชนบทจะไม่ไต่ผล เพราะการพัฒนาชนบทจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชน ถ้าฝ่ายปกครองไม่มีอำนาจในการสอบสวน (ให้คดีให้โทษ) ก็จะไม่มีความเกรงกลัว และการพัฒนาจะไม่สำเร็จผล

4. การปกครองบังคับบัญชา ต้องให้เป็นไปตามระเบียบบริหารราชการแผ่นดินงานที่มีความสัมพันธ์กัน ถ้าไม่มีหัวหน้าเป็นศูนย์กลางประสานไว้ ก็จะเกิดความยุ่งยาก ท่างคนทางทำ งานก็ไม่ไต่ผลเช่นเดียวกับงานสอบสวน ถ้าให้ตำรวจเป็นอิสระไม่ขึ้นกับ "ผู้ว่าราชการจังหวัด" การปราบปรามผู้ร้ายก็จะไม่ไต่ผลเช่นเดียวกัน

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 8.

5. การเอาแบบอย่างต่างประเทศ ในอารยประเทศการสอบสวนคดีอาญามักอยู่กับตำรวจและอัยการ ประเทศไทยจะเอาแบบอย่างต่างประเทศไม่ได้ เพราะระบบการปกครองบ้านเมืองไม่เหมือนกัน และในต่างประเทศตำรวจไม่มีหน้าที่สอบสวนอย่างจริงจัง เพียงแต่มั่นถือการสืบสวนหาหลักฐานให้อัยการฟ้องเท่านั้น นอกจากนั้นประชาชนในต่างประเทศก็มีความรู้และรู้จักคำว่า "สังคม" ที่ เพราะประชาชนของเขาตระหนักดีว่า ไม่มีเจ้าหน้าที่ประตูกติคน เป็นพลเมืองดีแล้ว ยังมีหน้าที่ของช่วยเจ้าหน้าที่งานสอบสวนดูแลเพื่อป้องกันและปราบปรามโจรผู้ร้ายในท้องถิ่นอีกด้วย แต่สำหรับประเทศไทยประชาชนยังไม่รู้จักคำว่า "สังคม" ก็พอ และเจ้าหน้าที่ตำรวจในต่างประเทศชั้นแก่ท้องถิ่น มิได้ชั้นแคว้นกลางเหมือนประเทศไทย

6. ระบบการปกครองของประเทศ การสืบสวนเบื้องต้นในประเทศไทย ยังต้องอาศัยพนักงานฝ่ายปกครอง (ท้องถิ่น) เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นลูกมือให้ความร่วมมืออยู่ตามตำบล หมู่บ้าน เมื่อเกิดคดีขึ้นก็สามารถดูแลและพดุงการแจ้งการกระทำความผิดได้ทั่วถึงทั่วทุกหัวหนี่งหรือบางครั้งก็จับกุมตัวไว้ได้โดยทันที การสอบสวนที่อยู่กับฝ่ายปกครองจึงสะดวกและไคผล ถ้าให้อยู่กับตำรวจ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะไม่ให้ความร่วมมือ ถึงให้ก็ไม่เต็มใจทำงานสอบสวนจึงจะไม่ไคผล

7. สภาพภูมิประเทศของประเทศ ประเทศไทยไม่เหมือนกับต่างประเทศ แม้แต่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ก็ไม่เหมือนทางจังหวัด งานสอบสวนในจังหวัดกรุงเทพมหานครไคผลเพราะในจังหวัดกรุงเทพมหานครมีผู้บังคับบัญชาตำรวจหลายหน่วยให้ความร่วมมือช่วยเหลือ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ กำลังคน ยานพาหนะก็มีเพียงพอไปถึงที่เกิดเหตุได้ทันเหตุการณ์ แต่ในทางจังหวัดการคมนาคมก็ลำบาก กำลังคนก็ไม่พอ ประชาชนที่จะให้ความร่วมมือก็มีน้อย เพราะประชาชนมีความหนาแน่นน้อย และยังเกรงจะได้รับภัยถ้าหากให้การร่วมมือกับตำรวจ

8. การประสานงานระหว่างฝ่ายปกครองกับตำรวจ การสอบสวนอยู่กับฝ่ายปกครอง ฝ่ายปกครองกับตำรวจไคอาศัยซึ่งกันและกัน ถ้าการสอบสวนอยู่กับตำรวจ ทั้งสองฝ่ายจะหางเห็นกันมากชั้นทุกที่ จะต่างคนต่างปฏิบัติหน้าที่ของตนไปตามกฎหมาย อย่างเช่น

ในกรุงเทพมหานครซึ่งการสอบสวนอยู่กับตำรวจนครบาลต่างคนต่างยิงห่างไกล ในต่างจังหวัดก็เช่นกันนานไปจะเป็นเช่นในกรุงเทพมหานคร (รวมทั้งอิมบิตกรมตำรวจกับปลัดกระทรวงมหาดไทยด้วย)

9. การวางตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในต่างจังหวัดตำรวจไม่ไ้วางตัวเป็นศูนย์กลางประชาชน การปราบปรามเป็นส่วนหนึ่งของการปกครองที่ดี ต้องมีทั้งการสร้างเสริมและการปราบปรามของปรามก่อนแล้วจึงปราม เมื่อห้ามปรามไม่เชื่อฟังก็ต้องปรามกัน หลักการนี้ฝ่ายปกครองใคร่จะเรียนมาและถือปฏิบัติมาแล้วตั้งแถมบุษยรัฐจักรวมกันอยู่เป็นหมู่ เป็นพวกจนทั้งเป็นบ้านเมือง แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจถือการปราบปรามอย่างเดียว

10. จะทำให้เกิดโจรผู้ร้ายชุกชุมขึ้น นอกจากโจรผู้ร้ายชุกชุมขึ้นเพราะการปราบปรามไม่ไ้ผล เนื่องจากกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่เพียงพอแล้ว คดีวิสามัญฆาตกรรมที่ไม่ชอบธรรมจะเกิดขึ้นอีก ไม่มีใครประกันไ้ว่าประวัติศาสตร์จะไม่ซ้ำรอย เพราะเจ้าหน้าที่ตำรวจเคยทำมามากแล้ว วิธีการเก่า ๆ ยังฝังอยู่ในจิตใจของตำรวจ ซึ่งผลเสียหายมีมากครั้งหนึ่งแล้ว

11. ประชาชนจะเกิดความวิตกเพราะการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ตำรวจส่วนมากยังขาดความรู้และยังห่างไกลไม่เข้าใจประชาชน ยังทำตัวเป็นนายประชาชน บางคนพูดไม่มีน้ำเสียง มีแต่ขู่เป็นเกณฑ์ ประชาชนไม่อยากเข้าสถานีตำรวจ เว้นแต่จำเป็นจริง ๆ เมื่อประชาชนไม่ได้รับความสุข ประชาชนจะหันเหไป ภัยจากคอมมิวนิสต์จะเข้าแทรกซึม⁵

ผลเสีย

1. อาจทำให้การดำเนินคดีอาญาในเมืองทันสมัยเหลว เพราะตำรวจเพียงแต่จับผู้ต้องหาว่ากระทำความผิด ส่งให้พนักงานฝ่ายปกครองแล้วถือว่าหมดหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองจะสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเอง ซึ่งจะได้พยานหลักฐาน

⁵ วัชรินทร์ อุกฤษณ์, "สาเหตุที่จะมีการเปลี่ยนแปลงอำนาจหน้าที่อาบสอบสวนคดีอาญา," กองการสอบสวน กรมการปกครอง, (มีนาคม 2510) : 23-24.

ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนเพียงพอที่จะฟ้องร้องให้ลงโทษผู้กระทำความผิดได้ เพราะมิไ้รู้เรื่องความเป็นมาแต่ตนยอมทำไ้ไม่ได้เท่าที่ควร จึงได้พบเห็นเหตุการณ์หรือได้รับคำร้องทุกข์ และได้สืบสวนจับกุม เป็นสำคั้มาแต่ตน

2. พนักงานฝ่ายปกครองมีหน้าที่ในการปกครอง ทำนุบำรุงรักษาพัฒนาความเจริญในท้องถิ่น มีหน้าที่ทั้งทางที่กฎหมายบัญญัติให้ไว้มากมายหลายลั้บอย่าง และหน้าที่ที่ท้ขที่รัฐได้มอบหมายสั่งการให้อีก ถ้าต่อมาทำงานสอบสวนเพิ่มขึ้น ต้องไปเป็นพยานศาลในคดีที่ตนสอบสวนอีก ย่อมจะเกินกำลังของพนักงานฝ่ายปกครอง อาจทำงานสอบสวนไม่ไ้ผลลั้ค หรือถ้าทำการสอบสวนไ้ผลลั้ค งานค้านอื่น ๆ ก็อาจเสียหายบกพร่องไ้เพราะผู้ที่ต้องทำงานหลาย ๆ อย่างนั้นจะไ้ผลลั้คทุกอย่างยอมเป็นความหวังที่สูงเกินไป ข้าราชการระดับสูงของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานฝ่ายปกครองเอง ก็ไ้แสดงความหนักใจที่จะรับงานสอบสวน

3. สำหรับในค้านความรู้ความสามารถ เมื่อพิจารณาถึงการศึกษารวมของพนักงานฝ่ายปกครองและตำรวจแล้ว นาเชื่อว่าตำรวจควรมีความเหมาะสมในงานสอบสวนมากกว่า เพราะวิชาหลักและงานหลักของตำรวจ ส่วนฝ่ายปกครองนั้นการสอบสวนเป็นเพียงแขนงหนึ่งที่ต้องศึกษาเท่านั้น และจากประสบการณ์ที่ไ้เคยพิจารณางานสอบสวนของตำรวจ และพนักงานฝ่ายปกครองในฐานะที่ไ้เป็นพนักงานอัยการแล้ว เห็นว่าตำรวจเหมาะสมกว่า

4. การหวังว่าให้พนักงานฝ่ายปกครองสอบสวนแล้ว ราษฎรจะไ้ได้รับความเป็นธรรมมากขึ้น ไม่มีสิ่งไ้จะเป็นหลักประกันให้เชื่อได้อไ้ เพราะพนักงานฝ่ายปกครองกับตำรวจที่กฎหมายบัญญัติให้อำนาจสอบสวนนั้น เป็นเจ้าพนักงานระดับเดียวกัน เป็นข้าราชการพลเรือนด้วยกัน สังกัดกระทรวงเดียวกัน ในทางทฤษฎีแล้วไม่มีสิ่งไ้จะแสดงไ้ว่าพนักงานฝ่ายปกครองจะทำการสอบสวนให้เป็นธรรมไ้ดีกว่าตำรวจ ในทางปฏิบัติพนักงานฝ่ายปกครองก็ไ้เคยทำการสอบสวนมาหลายยุคหลายสมัยสลับกันไปมากับตำรวจ และในขณะนี้ อำนาจสอบสวนไปตกอยู่แก่ตำรวจ จึงนาคิคว่าอำนาจการสอบสวนตกอยู่แก่ฝ่ายไ้ค ฝ่ายนั้นจะไ้ให้ความเป็นธรรมแก่ราษฎรไ้คดีกว่าฝ่ายเดิม ในขณะที่รับโอนงานสอบสวนไปใหม่ ๆ เพราะทุกครั้งที่มีการโอนอำนาจสอบสวนก็โดยเหตุผลข้อหนึ่งว่า ฝ่ายที่สอบสวนอยู่เดิมไม่ไ้

ความเป็นธรรมแก่ราษฎร ฝ่ายที่รับโอนการสอบสวนจึงระมัดระวังควบคุมดูแลให้เกิดความเป็นธรรม เพราะจะต้องพิสูจน์ว่าตนดีกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง แต่ครั้นพอนานเขาก็เกิดความเคยชินกับอำนาจการควบคุมดูแลและถ่วงดุล การให้ความเป็นธรรมก็กลับไปสู่สภาพเดิม ท้องพิจารณาแก้ไขปัญหาโดยการโอนไปให้อีกฝ่ายหนึ่ง วนเวียนเช่นนี้ไม่รู้จบ ซึ่งเป็นการพิสูจน์ที่เพียงพอแล้วว่า การโอนอำนาจสอบสวนระหว่างพนักงานฝ่ายปกครองกับตำรวจไม่แก้ปัญหานี้ได้⁶

5. ตำรวจจะไม่ตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ ในการป้องกันและปราบปรามผู้ร้าย โดยจริงจัง เนื่องจากสูญเสียผลประโยชน์บางประการ

6. เกิดความแยกแยะระหว่างฝ่ายปกครองกับตำรวจ ซึ่งอาจจะคอยจับผิดและกล่าวหาซึ่งกันและกัน เช่น ตำรวจอาจกล่าวหาว่าฝ่ายปกครองรับสินบน ตำรวจจับฝ่ายปกครองปล่อย และฝ่ายปกครองอาจกล่าวหาว่าการจับกุมผู้ถูกกล่าวหาไม่มีหลักฐานเพียงพอ ผลร้ายจึงตกแก่ประชาชน

7. จะเกิดระบอบอิทธิพล ซึ่งในภูมิภาคต่างจังหวัดมีมาก เมื่อเป็นคนของฝ่ายปกครองซึ่งมีอำนาจสอบสวนแล้ว ผู้มีอำนาจในการจับกุมหรือตำรวจก็ไม่กล้าที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยว เพราะถือว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าของส่วนราชการต่าง ๆ ภายในจังหวัด⁷

(ข) ความนึกเห็นที่ว่า การสอบสวนคดีอาญาสมควรอยู่กับ "ตำรวจ"

ในประเทศไทย ในทางปฏิบัติและข้อเท็จจริงโดยส่วนใหญ่แล้ว ตำรวจเป็นผู้กระทำการสอบสวนคดีอาญาแต่ฝ่ายเดียว แต่โดยหลักการตลอดจนการสอบสวนของต่างประเทศตามที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 จะเห็นได้ว่าแม้ตำรวจจะมีอำนาจในการสอบสวนอยู่ แต่อำนาจในการสอบสวนก็มิได้อยู่กับฝ่ายตำรวจเพียงฝ่ายเดียว

⁶ โกลแมน ภักธรวิรมย์, "การแก้ไขกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเกี่ยวกับอำนาจการสอบสวน," วารสารมหาทไทย, หน้า 8-10.

⁷ วชิรินทร์ อุคมนตรี, "สาเหตุที่จะมีการเปลี่ยนแปลงอำนาจหน้าที่การสอบสวนคดีอาญา," กองการสอบสวน กรมการปกครอง, (มีนาคม 2510) : 26

ดังนั้น การที่ตำรวจมีอำนาจสอบสวนคดีอาญาเพียงฝ่ายเดียว มีทั้งผลดีและผลเสีย
ที่ควรพิจารณา คือ

ผลดี

1. ทำให้การสืบสวนสอบสวนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน⁸ การสืบสวนนั้น
เป็น "การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน" ซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติ
ไปตามอำนาจหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อที่จะทราบราย
ละเอียดของความผิด และการสอบสวนเป็น "การรวบรวมพยานหลักฐาน และดำเนินการ
ทั้งหลายตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้กระทำไปเกี่ยวกับความ
ผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงและพิสูจน์ความผิด และเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความ
ผิดลงโทษ" จากบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานี้ จะเห็นได้ว่าการ
สืบสวนกับการสอบสวนเป็นการกระทำที่ต่อเนื่องกัน และเป็นการยากที่จะแยกการสืบสวนกับ
การสอบสวนออกจากกันให้เกิดขาดได้ ซึ่งถ้าพยายามแยกระหว่างการสืบสวนและสอบสวน
ออกจากกันจะเป็นผลร้ายมากกว่าผลดี

ดังนั้น ถ้าให้ตำรวจเป็นฝ่ายสืบสวนและสอบสวนด้วยปัญหาว่าการกระทำใด
เป็นการสืบสวนหรือสอบสวนย่อมไม่เกิดขึ้น การสืบสวนและการสอบสวนจะประสานกันเป็น
อันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งจะมีผลดีต่อการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดคดีอาญา

2. ตำรวจได้รับการศึกษาและฝึกอบรม ในเรื่องการสืบสวนสอบสวนโดย
ตรง และทำงานในหน้าที่ตามหน้าที่ตามเดิวย่อมทำงานไต่ผลกว่าฝ่ายอื่น

3. ตำรวจมีอัตรากำลัง เครื่องมือ เครื่องใช้ สถานที่และอุปกรณ์ต่าง ๆ
ที่จำเป็นในการสอบสวนอยู่พร้อมมูล

⁸ โภจน ภัทรภิรมย์, "การแก้ไขกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเกี่ยวกับอำนาจ
สอบสวน," วารสารมหาดไทย, หน้า 11.

4. ในการให้อำนาจสอบสวนอยู่กับตำรวจฝ่ายเดียว ทำให้โจรผู้ร้ายลดลงไปเป็นจำนวนมาก เพราะตำรวจมักดำเนินการไปในด้านของการปราบปรามโดยเฉียบขาดในทุกรูปแบบ ซึ่งเป็นการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเฉพาะหน้า

5. คำกล่าวที่ว่าจับเอง สอบสวนเอง ประชาชนหรือผู้ถูกกล่าวหาจะไม่ได้รับความเป็นธรรมกัน ไม่เป็นความจริง เพราะในกระบวนการยุติธรรมของไทยเมื่อมีการศาล เป็นหลักประกันความเป็นธรรมอยู่แล้ว

ผลเสีย

1. ทำให้ตำรวจมีอำนาจในการดำเนินคดีมากเกินไป⁹ อาจให้อำนาจในการสอบสวนคดีอาญาไปในทางที่ผิด เพราะไม่มีการควบคุมโดยทางอื่น นอกจากผู้บังคับบัญชาสายตรง ซึ่งเป็นตำรวจด้วยกัน และการที่ขอให้มีการโอนอำนาจสอบสวนไปให้ฝ่ายอื่นทำก็เพราะเหตุนี้

ซึ่งข้อเสียที่มีผลรุนแรงถึงกับเป็นเหตุให้มีการบัญญัติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา 33 ว่า "การจับกุมและสอบสวนเพื่อฟ้องร้องให้บุคคลรับโทษทางอาญามีให้กระทำโดยเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่สังกัดอยู่ในหน่วยงานเดียวกัน" โดยร่างรัฐธรรมนูญมาตรานี้ไม่ใช่เรื่องการเมืองแยกอำนาจ เพราะอำนาจการจับกุม สอบสวน ฟ้องร้อง ต่างก็อยู่ในอำนาจบริหารด้วยกันทั้งสิ้น อย่างไรก็ตาม ร่างรัฐธรรมนูญมาตรานี้ก็ได้ตกไปไม่ปรากฏในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

2. จะไม่ได้รับความร่วมมือ โดยแท้จริงจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญของฝ่ายปกครองในส่วนภูมิภาคเพราะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้อยู่ใกล้ชิดกับราษฎร ทั่วประเทศความประพฤติตลอดจนความเป็นไปของคนในหมู่บ้านของตนดีกว่าบุคคลอื่น เหตุอาชญากรรมที่เกิดขึ้นมักจะไม่พบความรู้อะไรของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนสามารถหาพยานหลักฐาน

⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน

ดังนั้นเมื่อมีการสอบสวนอยู่กับตำรวจ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาจไม่ให้ความร่วมมืออย่างอยู่กับฝ่ายปกครอง (ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ) ก็เพราะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีความกับทางฝ่ายปกครองมาอย่างชานาน นับจากเป็นศตวรรษควบคู่กับเมืองไทยรู้จักการปกครอง และอาจจะไม่เป็นไปใครที่อาจเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้ความร่วมมือรวมใจกับทางตำรวจอย่างแท้จริงและบริสุทธิ์ใจ นอกจากจะสนใจทำไปสักแต่ให้รอดตัวไม่ถูกกล่าวหาว่าเป็นพรรคพวกผู้ถูกกล่าวหาควย

3. ทำให้รัฐเสียผลประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ เพราะฝ่ายปกครอง เป็นผู้ที่ทำบุรุษ พัฒนาท้องถิ่นให้เจริญ โดยอาศัยอำนาจในการสอบสวนเป็นของตำรวจ เพียงฝ่ายเดียว ก็เท่ากับเป็นการกักพระเคศพระคุณซึ่งเป็นของควบคู่กัน ซึ่งจะทำให้การพัฒนาบ้านเมืองตลอดจนคดีอาญากรรมสูงขึ้น

4. จะทำให้ฝ่ายปกครองกับตำรวจมีความแตกแยกกัน เพราะฝ่ายปกครอง (ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ) จะไม่มีอำนาจในทางคดีอาญาและจะขาดความเคารพจากประชาชนในฐานะของผู้ปกครองจังหวัด

5. ตำรวจยังมีกำลังในการสอบสวนไม่เพียงพอ การออกตรวจเยี่ยมราษฎรตลอดจนทำการสอบสวนคดีอาญาบนโรงพักยังสอบสวนไม่คอยทัน ดังนั้น จึงส่งชั้นประทวนไปพบปะประชาชน และทางไกลสายตาของผู้บังคับบัญชา และบางกรณีก็ไปก่อความเกลียดชังหรือการระเหินแกล้งราษฎรอีกด้วย

(ค) ความคิดเห็นที่ว่า การสอบสวนคดีอาญาสมควรอยู่กับ "อัยการ"

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในปัจจุบัน พนักงานอัยการ ไม่มีอำนาจสอบสวน (ยกเว้นอัยการกรมอัยการในคดีที่กระทำความผิดนอกราชอาณาจักร) พนักงานอัยการ มีอำนาจเพียงพิจารณาสำนวนการสอบสวน ซึ่งพนักงานสอบสวนทำมาเสร็จแล้วว่าจะฟ้องร้องต่อไปหรือไม่ ซึ่งถ้าเห็นว่าการสอบสวนยังไม่สมบูรณ์ก็อาจสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติม ซึ่งพนักงานสอบสวนจะทำให้เพียงใดหรือไม่ทำให้ก็ได้แล้วแต่พนักงานสอบสวน

แต่ในต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส เยอรมัน ญี่ปุ่น ฯลฯ พนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวนด้วยตนเอง และเป็นผู้ควบคุมดูแลการสอบสวนของพนักงานสอบสวนทั้งหมด¹⁰

ซึ่งจะเห็นได้ว่าพนักงานอัยการของไทยนั้น โดยทั่วไปแล้วมีอำนาจในการสอบสวนคดีดังนี้

1. ตรวจสอบสำนวนที่พนักงานสอบสวน (ตำรวจ) เสนอมาว่าเป็นสมควรฟ้องหรือเห็นสมควรไม่ฟ้อง
2. สั่งการให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติม

ดังนั้น การที่ "อัยการ" เข้าควบคุมการสอบสวนคดีอาญาตั้งแต่เริ่มคดี มีข้อที่ควรพิจารณา ดังนี้

ผลดี

1. การที่พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเป็นสำนวนขึ้นมา ก็เพื่อประโยชน์แก่การที่พนักงานอัยการจะได้พิจารณาฟ้องร้องดำเนินคดีต่อไปเท่านั้น ส่วนการสอบสวนปกติไม่ได้ใช้เป็นพยานในศาล เพราะศาลไม่รับฟังพยานนอกศาล การที่พนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวนเองและฟ้องเอง ย่อมทำให้ข้อเท็จจริงในคดีที่ขึ้น การพิจารณาสำนวนการสอบสวนเพื่อฟ้องร้องจะทำให้รวดเร็วและถูกต้องมากขึ้น

2. พนักงานอัยการมีกฎหมายระบุบัญญัติอำนาจหน้าที่ไว้เป็นพิเศษต่างหาก จากข้าราชการฝ่ายบริหารอื่น ๆ อยู่ภายใต้ความควบคุมของคณะกรรมการ กอ. มีความเป็นอิสระจากอิทธิพลของฝ่ายบริหารพอสมควร จึงสามารถทำหน้าที่ได้โดยเป็นกลางมากกว่าข้าราชการฝ่ายบริหารอื่น ๆ และตามกฎหมายในปัจจุบันมีการตรวจสอบโดยฝ่ายปกครอง (ผู้ว่าราชการจังหวัด) ในจังหวัดอื่น และตำรวจ (อธิบดี รองอธิบดี ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ) อยู่แล้ว¹¹

¹⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 13.

¹¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 145

3. เป็นการ เปิดโอกาสให้อัยการสามารถเข้าควบคุมและแนะนำการสอบสวนของ พนักงานสอบสวนให้เป็นไปโดยถูกต้องและเป็นธรรมยิ่งขึ้นตั้งแต่เริ่มต้นคดีอาญา
4. อัยการในฐานะที่เป็นผู้พิจารณา สิ่งฟ้อง ไม่ฟ้องคดีนั้น จึงจำเป็นต้องทราบถึงข้อเท็จจริงตั้งแต่เริ่มตนการสอบสวน
5. อัยการสามารถเร่งรัดสำนวนได้ ให้ทันต่ออำนาจในการควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหา ¹²
6. เป็นการป้องกันการทุจริต หรือทำให้การทุจริตของพนักงานสอบสวนเป็นไปได้ยากขึ้น
7. เป็นการถูกต้องตามมาตรฐานสากล หรือตามกระบวนการพิจารณาที่อาญาของต่างประเทศที่ใกล้เคียงกัน ²

ผลเสีย

1. พนักงานอัยการมีกำลังไม่เพียงพอ และที่ทำการตั้งอยู่ภายในตัวจังหวัด (กับบางอำเภอเท่านั้น) และการเพิ่มจำนวนกำลังพลกระทำไต่ยาก เพราะกฎหมายได้กำหนดคุณสมบัติไว้สูง กล่าวคือ ต้องจบปริญญาทางกฎหมาย จบเนติบัณฑิต ต้องผ่านการสอบคัดเลือกและต้องอบรมอีก 1 ปี ¹³
2. การสอบสวนตามระบบกฎหมายปัจจุบันวางระบบให้มีการด่วงดุลอำนาจ ระหว่างตำรวจ อัยการ ศาล ไว้เหมาะสมที่อยู่แล้ว หากให้อัยการเข้ามาควบคุมการสอบสวนแทน อาจเกิดผลเสียต่อการอำนวยความยุติธรรมได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจเกิดอคติหรือรวมกันเบี่ยงเบนการสอบสวนตั้งแต่ต้น อันจะทำให้หลักการด่วงดุลอำนาจเพื่อให้เกิดความถูกต้องเป็นธรรมต้องถูกทำลายลง

¹² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87

¹³ โกลแมน ภทธรวิรมย์, "การแก้ไขกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเกี่ยวกับอำนาจสอบสวน," วารสารมหาคไทย, หน้า 13.

3. อัยการไม่จำเป็นต้องเข้ามาควบคุมการสอบสวนแต่کن เพราะตามระบบปัจจุบันอัยการสามารถสั่งการสอบสวนเพิ่มเติมใค้ดอย่างเต็มที่อยู่แล้ว และผู้เสียหายก็อาจร้องเรียกขอความเป็นธรรมจากผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนหรือฝ่ายปกครอง หรือพนักงานอัยการใค้ทุกเมื่อหากรู้สึกว่ไม่ใค้รับความเป็นธรรมจากพนักงานสอบสวน แต่หากใค้พนักงานอัยการซึ่งมีอำนาจสั่งฟ้องไม่ฟ้องคดีเข้ามาควบคุมการสอบสวนเองทั้งแต่کنเสียแล้ว จะใค้ประชาชนผู้รู้สึกว่ตนไม่ใค้รับความเป็นธรรมไปร้องเรียนกับใค้

4. การแก้ปัญหาเร่งรัดสำนวนล่าช้า แม้จะใค้อัยการเข้ามาควบคุมการสอบสวนแต่کن ก็ไม่มีหลักประกันว่จะสามารถแก้ปัญหาใค้ได้ เพราะไม่ใค้ใช่ผู้บังคับบัญชาใค้โดยตรง จึงควรว่ใค้มีการกำชับควบคุมผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนใค้สั่งการควบคุมเร่งรัดในเรื่องนี้ โดยวางระเบียบใค้รัดกุมยิ่งขึ้น และใค้มีการปฏิบัติอย่างจริงจังจะใค้ผลกว่

5. ใค้การใค้พนักงานอัยการ เข้าควบคุมการสอบสวนทั้งแต่کن ก็ใค้เพื่อจะป้องกันปัญหาการทุจริตของพนักงานสอบสวนนั้น เห็นใค้ว่เป็นการมองปัญหาเพียงด้านใค้เดียว ความจริงแล้วอาจมีกรรวมมือกันกระทำทุจริตและเบี่ยงเบนการสอบสวนกันทั้งแต่کن กล่าวใค้ มีอัยการรับรูรับเห็นควยก็จะมีผลทำให้ใค้เกิดความเสียหายหนักขึ้น และมีผลกระทบตอความยุติธรรมอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เพราะพนักงานอัยการซึ่งเป็นผู้ตรวจสอบและดวงกุลยอำนาจการสอบสวนใค้ลงมารวมกันทุจริตทั้งแต่کنเสียแล้ว

6. ระบบการสอบสวนที่ใค้พนักงานอัยการ เข้ามาควบคุมการสอบสวนทั้งแต่کنนั้น มีกระทำกันใค้เฉพาะบางประเทศและน้อยมากใค้คือ ประเทศเยอรมันและญี่ปุ่นเท่านั้น และตามระบบของทั้งสองประเทศใค้กล่าว และรวมใค้หลายประเทศใค้อัยการมีบทบาทเกี่ยวของใค้ในการสอบสวนมากกว่าประเทศไทยนั้น ก็ใค้ใค้ว่อำนาจเบ็ดเสร็จจะอยู่กับอัยการก็หาไม่ แต่มีระบบลูกขุนและใค้เป็นกุลยดวงอำนาจอยู่ใค้ชั้นหนึ่ง และใค้โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามระบบของประเทศเยอรมัน ก็ปรากฏว่ศาลเท่านั้นที่ใค้เป็นผู้มีอำนาจใค้สอบสวนสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้อง ไม่ใค้ใค้พนักงานอัยการ ใค้ดังนั้น ถ้าจะเอาระบบใค้พนักงานอัยการ เข้ามาควบคุมการสอบสวนทั้งแต่کن และใค้พนักงานอัยการมีอำนาจสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้อง อย่างใค้อัยการตอการควยแล้ว ก็จะมีผลทำให้การดวงกุลยและคานอำนาจเสียไป

7. การปรับปรุงตามระบบมาตรฐานสากลนั้น มีข้อจำกัดอยู่หลายประการ และ ประการสำคัญที่สุดก็คือความเหมาะสม ตามลักษณะวัตถุประสงค์ของกฎหมาย หลักการ และ ระเบียบข้อบังคับ ตลอดจนจารีต ธรรมเนียม ประเพณี การศึกษา และการยอมรับในสิทธิเสรี- ภาพของประชาชนด้วย ดังนั้น การที่จะให้พนักงานอัยการ เข้าควบคุมการสอบสวนแทนตาม ที่ต้องการนั้น แม้ว่าจะทำได้ในประเทศหนึ่ง แต่ก็อาจจะไม่เหมาะหรือสามารถนำมาใช้กับ อีกประเทศหนึ่งได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่กำลังพัฒนาอย่างประเทศไทยนั้น จำเป็น อย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาในเรื่องนี้อย่างรอบคอบ และโดยข้อเท็จจริงแล้วก็เห็นว่ายังไม่ถึง เวลา และยังไม่มีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขให้พนักงานอัยการ เข้ามาควบคุมการสอบสวนแต่อย่างใด และถ้าหากจะนำมาใช้จริง ๆ ก็อาจจะต้องนำระบบลูกขุนมาใช้ด้วย ซึ่งก็คง จะต้องพิจารณาในรายละเอียดอีกมากมายว่าจริง ๆ แล้ว จะเป็นไปได้อย่างไร

8. แนวความคิดที่จะให้พนักงานอัยการ เข้าควบคุมการสอบสวนตั้งแต่ต้นนั้น โดย ข้อเท็จจริงแล้วน่าจะก่อให้เกิดความขัดแย้ง และมีผลกระทบโดยตรงต่อความสัมพันธ์อันดี ระหว่างตำรวจกับอัยการ ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้ใช้ความพยายามร่วมกันที่จะขบคุง ไขซึ่งความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นกับประชาชนโดยทั่วไป ดังนั้น หากความขัดแย้งดังกล่าวได้ ขยายวงกว้างออกไปมากเท่าใด ก็จะทำให้ความสัมพันธ์ที่ดีดังกล่าวลดน้อยลงไปมากเท่า นั้น และผลที่ตามมาก็คือ ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับประชาชนนั่นเอง นอกจากนั้นแล้วถ้า ต้องการให้อัยการ เข้ามาควบคุมคดีอาญาตั้งแต่เริ่มต้นแล้ว ก็จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้งบประมาณจำนวนมหาศาลในการ เพิ่มจำนวนอัยการ เป็นจำนวนมาก

นอกจากที่ได้ศึกษาและวิเคราะห์ในเรื่องของผลเสียของการให้อำนาจการ สอบสวนคดีอาญาตกอยู่แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายใดแล้ว ผู้เขียนใคร่ขอยกแนวทางความคิด ของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเห็นพ้องในอันที่จะให้มีการแก้ไขระบบการสอบสวนคดีอาญาเพื่อ ประกอบเป็นข้อมูล ในอันที่จะพิจารณาว่าการให้อำนาจการจังหวัดซึ่ง เป็นพนักงานฝ่ายปก ครอง เข้ามามีอำนาจสอบสวนและทำความเข้าใจ เป็นการถูกต้องสอดคล้องกับระบบการ สอบสวนคดีอาญาที่ถูกต้องหรือไม่

ผู้ทรงคุณวุฒิค่านิติศาสตร์ มีความเห็นต่อกันที่จะให้มีการปรับปรุงแก้ไขระบบการ สอบสวนคดีอาญาเสียใหม่ ให้เป็นการถูกต้องในอันที่จะสามารถอำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่

เกี่ยวข้องและสามารถให้ความมั่นใจแก่ประชาชนทั่วไป โดยผู้ทรงคุณวุฒิ¹⁴ เสนอแนะให้
การวางระบบการสอบสวนเสียใหม่ โดยมีหลักการสรุปได้ดังนี้

1. ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นพนักงานสอบสวนต่อไป
2. ต้องกำหนดคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่จะเป็นพนักงานสอบสวน ให้มีความ
รู้ความเหมาะสมกว่าปัจจุบัน เช่น ต้องจบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ หรือได้รับ
ปริญญาทางนิติศาสตร์ หรือต้องผ่านการฝึกอบรม เป็นพนักงานสอบสวนมาก่อน
3. ให้ "พนักงานอัยการ" มีอำนาจในการควบคุมการสอบสวน กล่าวคือ พนักงาน
อัยการมีอำนาจในการสอบสวน และเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวน เป็นผู้รับผิดชอบควบคุมการ
สอบสวนทั้งหมด

นอกจากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านนิติศาสตร์ ที่มีความคิดเห็นต่อกันในการ
แก้ไขปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญาซึ่งกล่าวข้างต้นแล้ว ในปัจจุบันคณะกรรมการปรับ
ปรุงแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรีได้
ประชุมและมีมติยกร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา¹⁵
ในส่วนที่ว่าด้วยการสอบสวนซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้คือ

1. คงให้ตำรวจมีอำนาจสืบสวนสอบสวนอยู่เช่นเดิม แต่ให้มีการควบคุมการสอบ
สวนคดีอาญาโดยพนักงานอัยการอย่างใกล้ชิด และอัยการอาจใช้ดุลยพินิจ เข้าร่วมสอบสวนได้
โดยขออนุมัติจากอธิบดีกรมอัยการ

¹⁴ โทเมง ภทรภิมย์, "การแก้ไขกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเกี่ยวกับอำนาจ
การสอบสวน," วารสารมหาคไทย, ปีที่ 1, ฉบับที่ 14 (กรกฎาคม 2519), หน้า 18-19.

หยุด แสงอุทัย, เรื่องเดียวกัน, (เอกสารประกอบหมายเลข 3)

ฉมร จันทรมนุญ, "อำนาจสืบสวน สอบสวน ฟ้องร้อง ในขบวนการยุติธรรม
ทางอาญาของไทย," บทคดีไทย, เล่มที่ 30 ตอนที่ 4, (2516), หน้า 635

¹⁵ ดูเพิ่มเติมที่ภาคผนวก ฉ. หน้า 208.

2. ให้อำนาจ (ผู้พิพากษา) เป็นผู้มีอำนาจออกหมายอาญา เช่น หมายจับ หมายค้น ตามคำร้องขอของพนักงานอัยการ

3. แก้อำนาจของ "ผู้ว่าราชการจังหวัด" ในการควบคุมการสอบสวนคดีอาญาของ "พนักงานอัยการ" กล่าวคือ ในปัจจุบันในกรณีที่มีคำสั่งไม่ฟ้อง และคำสั่งนั้นไม่ใช่ของอธิบดีกรมอัยการ ถ้าในจังหวัดอื่นให้รับส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมคำสั่งไปเสนอ "ผู้ว่าราชการจังหวัด" โดย "ผู้ว่าราชการจังหวัด" มีอำนาจแย่งคำสั่งของพนักงานอัยการ ให้ส่งสำนวนพร้อมความเห็นที่แย้งกันไปยังอธิบดีกรมอัยการ เพื่อชี้ขาด (ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 145)

โดยคณะกรรมการฯ ร่างกฎหมายฉบับนี้เห็นควรให้แก้ไขซึ่งมีใจความที่สำคัญคือ "ในกรณีที่มีคำสั่งไม่ฟ้อง และคำสั่งนั้นไม่ใช่ของอธิบดีกรมอัยการ คำสั่งนั้นจะเป็นคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีเมื่อได้รับความเห็นชอบจากอธิบดีกรมอัยการ หรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมอัยการมอบหมาย"

4.3 วิเคราะห์ปัญหาและข้อจำกัดเกี่ยวกับการใช้อำนาจสอบสวนคดีอาญาของผู้ว่าราชการจังหวัด ในเชิงวิชาการและการปฏิบัติ

จากการที่ผู้เขียนได้หยิบยกการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เป็นผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญาจะเกิดผลดีผลเสียอย่างไร ประเด็นที่ผู้เขียนได้วิเคราะห์ในเรื่องการะแทนที่หลักของผู้ว่าราชการจังหวัด รวมทั้งข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมักประสบปัญหาในการพิจารณาการทำความเห็นแย้งในการสั่งคดีไม่ฟ้องของอัยการ ทำให้พบข้อเท็จจริง กล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

1. ผู้ว่าราชการจังหวัด มิได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสอบสวนคดีอาญาตั้งแต่เริ่มต้น เพราะในทางปฏิบัติแล้วแม้อำนาจการสอบสวนคดีอาญาจะอยู่ที่ผู้ว่าราชการจังหวัด แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดจะมอบหมายให้พนักงานฝ่ายปกครองระดับรองลงมาเป็นผู้ดำเนินการ เป็นที่น่าอายนายอำเภอเป็นผู้ทำหน้าที่ดังกล่าว ต่อเมื่อมีการร้องเรียนเพื่อขอความเห็นชอบผู้ว่าราชการจังหวัดจึงเข้าไปควบคุมการสอบสวนคดีอาญา

2. ผู้ว่าราชการจังหวัด มิได้ให้คำแนะนำหรือชี้แนะตลอดจนควบคุมคดีเพื่อประโยชน์แห่งการสอบสวนคดีอาญาตั้งแต่เริ่มการสอบสวน แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจควบคุมการสอบสวนคดีอาญาในกรณีที่ "มีผู้ร้องขอความเป็นธรรม หรือเห็นเป็นการสมควร ผู้ว่าราชการจังหวัดเรียกหัวหน้าพนักงานสอบสวนในจังหวัดมาชี้แจง แล้วให้คำแนะนำเร่งรัดให้ดำเนินการให้เป็นผลดีและเป็นไปในทางที่ชอบและเหมาะสมได้ ในการนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจ เรียกสำนวนการสอบสวนประกอบการชี้แจงแนะนำได้"¹⁶ ซึ่งอาจเป็นประโยชน์แก่การสอบสวนคดี แต่ก็มีอาจเป็นประโยชน์เสมอไป เพราะได้เข้ามาควบคุมหลังจากที่ได้เริ่มทำการสอบสวนแล้ว

3. ผู้ว่าราชการจังหวัด มิใช่บุคคลที่มีอำนาจในการนำคดีฟ้องร้องต่อศาล เพื่อให้ผู้พิพากษาพิจารณาคดี ดังนั้น อาจจะไม่ทราบข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานต่าง ๆ รวมทั้งมีใ้ "หมายแนบคืน" ซึ่งว่าต่างแตกต่างให้แก่ผู้กรณีในชั้นศาลได้ ดังนั้น อาจเกิดความไม่เป็นที่ธรรมแก่ผู้กรณีได้

4. ผู้ว่าราชการจังหวัด นั้น ถึงแม้ว่าจะเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ก็ไม่มีกฎหมายอำนาจ ดังเช่น ไม่มีอำนาจในการสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติม เพื่อทำความเห็นแย้ง¹⁷

5. กฎหมายได้ให้อำนาจ "ผู้ว่าราชการจังหวัด" ในการควบคุมการสอบสวนตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. 2523 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2523 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2523 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2525 ข้อ 12.4 แต่ "ผู้ว่าราชการจังหวัด" ส่วนใหญ่มิได้ใช้อำนาจในการสอบสวนคดีอาญาตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้

¹⁶ ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. 2523 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2523 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2523 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2525

¹⁷ โทแบม ภทริภิมย์, "อำนาจผู้ว่าราชการจังหวัดในคดีอาญา," อัยการนิเทศ, เล่มที่ 32 (พ.ศ. 2513), หน้า 293.

6. แม้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจในการทำความเห็นแย้ง¹⁸ คำสั่งไม่ฟ้องคดีของพนักงานอัยการไต่ถาม แต่ตามสถิติความเห็นแย้งของผู้ว่าราชการจังหวัดตามที่ยื่นโดยสิ้นมาวิเคราะห์ในตอนที่ 3 ประกอบกับผลของการประชุมคณะกรรมการอำนวยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำตัวประชาชน การทำเอกสารและเอกสารสิทธิใหม่ๆ ค้างคาว (กบข) ครั้งที่ 9/2532 เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2532 ซึ่งมีรองปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน โดยที่ประชุมได้มีการตั้งข้อสังเกตว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อทำความเห็นแย้งจำนวนมโหฬาร และที่ความเห็นแย้งขึ้นมาก็แย้งผิด ๆ ถูก ๆ ฉะนั้น จึงเห็นได้ว่าแม้กฎหมายจะมีความมุ่งหมายที่จะให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้พิจารณาตัดสินกรณีร้องเรียนในคดีที่อัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องอีกชั้นหนึ่ง เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้เกิดขึ้นกับประชาชนก็ตาม แต่โดยข้อเท็จจริงแล้วผู้ว่าราชการจังหวัดก็ไม่ได้ใช้อำนาจดังกล่าวนี้ทั้ง ๆ ที่กรมอัยการมีความประสงค์ที่จะให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทำความเห็นแย้งมาก ๆ การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดทำความเห็นแย้งหรือถ้าใช้อำนาจในการทำความเห็นแย้งก็แย้งผิด ๆ ถูก ๆ ตามข้อสังเกตของที่ประชุมดังกล่าวก็เนื่องจากเหตุผลที่ว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่มีเวลาเพียงพอที่จะพิจารณาและตรวจสอบรายละเอียดจำนวนการสอบสวน และคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการ ทั้งนี้ เนื่องจากว่าผู้ว่าราชการจังหวัดมีภาระกิจในหน้าที่หลักในการพัฒนาและบริหารบ้านอื่น ๆ อีกมาก ประกอบกับไม่มีหน่วยงานที่ช่วยกลั่นกรองความคิดเห็นทางกฎหมายให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดเหมือนกับกรมตำรวจและกรมอัยการ ซึ่งได้มีการจัดตั้งกองคดีและกองที่ปรึกษาตามที่ผู้เขียนวิเคราะห์ไว้ในตอนที่ 3 นอกจากนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดมักจะต้องรีบดำเนินการในเรื่องนี้โดยเร็วเพราะเกรงว่าหากตนใช้เวลาในการพิจารณาจำนวนการสอบสวนเพื่อทำความเห็นแย้งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการ เป็นการชักช้าอันเป็นผลส่งให้คดีขาดอายุความได้

โดยเหตุผลที่กล่าวมานี้ ในทางปฏิบัติจึงเห็นได้ว่าความทันสมัย มาตรา 145 ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มิได้เกิดผลบังคับใช้สมเจตนารมณ์ที่กฎหมายประสงค์ที่จะให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเข้ามาควบคุมคดีอาญา การที่ผลในทางปฏิบัติไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่มุ่งไว้ก็เนื่องจากการจัดระบบควบคุมการสอบสวนคดีอาญาเป็นไปอย่างไม่ถูกต้องตาม

¹⁸ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 145

ระบบที่ควรจะเป็นดังที่ผู้เขียนได้วิเคราะห์การดำเนินการคดีอาญาที่ถูกต้องไว้ในพื้ที่ 2 ว่า ในทางที่ถูกต้องนั้นต้องถือว่าการสอบสวนและการฟ้องร้องคดีอาญาเป็นเรื่องเดียวกัน และข้อสำคัญที่สุดคือผู้ทำหน้าที่ฟ้องคดีอาญาคือพนักงานอัยการต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการสอบสวนแต่แรก ส่วนจะให้มีอำนาจสอบสวนหรือควบคุมโดยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้ทำการสอบสวนภายใต้การควบคุมของพนักงานอัยการนั้น ย่อมแล้วแต่การกำหนดรูปแบบของแต่ละประเทศ เหตุผลเพราะว่าอัยการเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญและภาระหน้าที่ของปฏิบัติเป็นงานหลักก็คือ ดำเนินการเกี่ยวกับสำนวนสอบสวนและฟ้องร้องคดีอาญา

ทั้ง 6 ประการดังกล่าวข้างต้นนี้ เป็นการแสดงให้เห็นว่าการให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งเป็นข้าราชการฝ่ายปกครองเข้ามามีอำนาจควบคุมการสอบสวนคดีอาญาและทำหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นแย้งสำนวนการสอบสวนของพนักงานอัยการที่มีคำสั่งไม่ฟ้อง เป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับภารกิจหลักของผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะเป็นพนักงานฝ่ายปกครองสูงสุดในจังหวัด นอกจากนั้นการขาดความพร้อมกันกำลังคนที่ทำหน้าที่กลั่นกรองข้อกฎหมาย และความเห็นทางกฎหมายก็เป็นปัจจัยอีกประการหนึ่งซึ่งทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่อาจใช้อำนาจตามที่กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ที่ผู้เขียนได้หยิบยกขึ้นมากล่าวอ้างในพื้ที่ 3 ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจเข้าไปสอบสวนคดีอาญาและให้ความเห็นแย้ง หรือหากจะใช้ก็ไปในทางผิด ๆ ถูก ๆ ซึ่งทางกระทรวงมหาดไทยเองก็ยอมรับในเรื่องนี้ ถึงขนาดได้ทำหนังสือเรียนให้ผู้ว่าราชการจังหวัดอย่าได้ละทิ้งเรื่องอำนาจหน้าที่ที่จะเข้าไปควบคุมการสอบสวนคดีอาญาในการให้ความเห็นแย้งดังที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้ในตอนต้นแล้วว่า หนังสือกระทรวงมหาดไทยฉบับนี้เป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเท่าที่กฎหมายและข้อบังคับให้อำนาจแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดที่จะเข้าไปมีอำนาจสอบสวนคดีอาญาและให้ความเห็นแย้งเท่านั้น โดยที่กระทรวงมหาดไทยเองมิได้พิจารณาถึงความเหมาะสมและความถูกต้องหรือไม่ ในการที่จะยังให้ผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งมีภารกิจมากมายทั้งเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน มีอำนาจควบคุมการสอบสวนคดีอาญาและให้ความเห็นแย้งออกไปทั้ง ๆ ที่ในทางปฏิบัติเองก็ยอมรับว่าการใช้อำนาจดังกล่าวนี้ของผู้ว่าราชการจังหวัด มักจะไม่ค่อยได้เลยเนื่องจากขาดความพร้อมในเรื่องของบุคคลที่จะให้คำปรึกษา แนะนำ และให้ความเห็นทางกฎหมาย และแม้ว่าจะมีการให้ความเห็นก็เป็นไปอย่างไม่ค่อยจะถูกต้องตามกฎหมายอย่างใดนัก จึงทำให้เห็นได้ว่าอำนาจที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอยู่ในเรื่องของการสอบสวน

คดีอาญานี้ ไม่ได้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจัง ซึ่งทั้งนี้คงจะโทษทัณฑ์ผู้ว่าราชการจังหวัด
ไม่ได้ ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นนี้ ผู้เขียนเห็นว่าน่าจะอยู่ที่การวางระบบการสอบสวนคดีอาญา
ไม่ถูกต้อง ซึ่งผู้เขียนจะได้เสนอแนะแนวทางปรับปรุงแก้ไขในวิทยานิพนธ์นี้ในบทความต่อไป